

Notat 4 – Udvalgte økonomiske nøgletal for vandsektoren

Indtægtsrammerne

Selskabernes indtægtsrammer er samlet set 15 mia. kr. i gennemsnit i 2022 og 2023, *jf. tabel 1*. Heraf udgør spildevandsselskaberne ca. 10,5 mia. kr., og drikkevandsselskaberne udgør ca. 4,5 mia. kr.

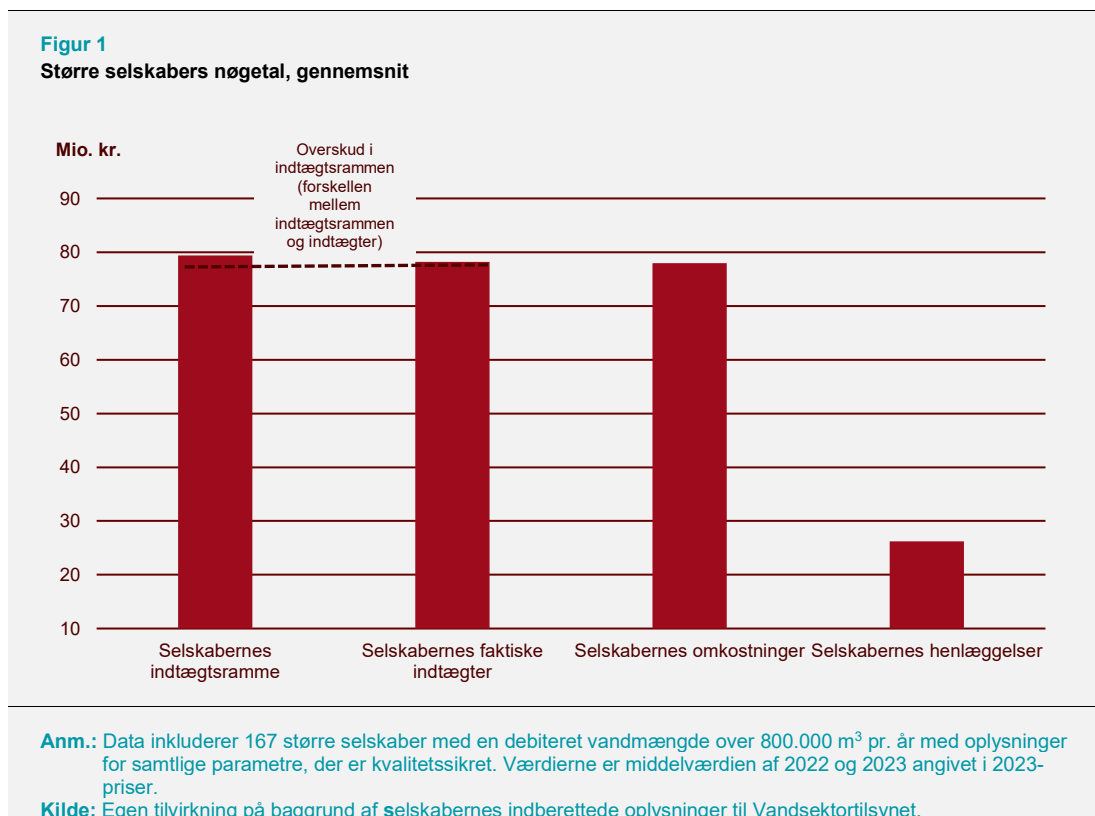
Tabel 1	
Vandselskabernes indtægter	
	2022-2023
	<i>Mio. kr.</i>
Selskabernes indtægtsramme, samlet	14,7
Drikkevandsselskabernes indtægtsramme	4,4
Spildevandsselskabernes indtægtsramme	10,3
Større selskabers nøgletal, gennemsnit (opgjort pba. 167 selskaber)	
	<i>Mio. kr.</i>
Selskabernes indtægtsramme	79,4
Selskabernes faktiske indtægter	78,2
Selskabernes omkostninger	77,9
Selskabernes henlæggelser	26,2
Mindre selskabers nøgletal, gennemsnit (opgjort pba. 44 selskaber)	
	<i>Mio. kr.</i>
Selskabernes indtægtsramme	9,9
Selskabernes faktiske indtægter	9,1

Anm.: Data inkluderer 227 selskaber, der indgår i den økonomiske regulering. Værdierne er middelværdien af 2022 og 2023 angivet i 2023-priser. Mindre selskaber er selskaber, der har en debiteret vandmængde på mindre end 800.000 m³ pr. år. Større selskaber omfatter selskaber, der har en debiteret vandmængde på mere end 800.000 m³ pr. år, og som har kvalitetssikrede oplysninger for indtægtsramme, indtægter, omkostninger og henlæggelser. Data for *selskabernes faktiske indtægter* er opgjort på baggrund af vandselskabernes indberettede oplysninger af regulatoriske indtægter. Data for *selskabernes omkostninger* er opgjort bl.a. på baggrund af vandselskabernes indberettede investeringer. På baggrund af vandselskabernes balanceopgørelser i regnskaberne opgøres *selskabernes henlæggelser* som kortfristede aktiver fratrukket kortfristede passiver. Oplysninger om omkostninger og henlæggelser indgår ikke for mindre selskaber som følge af datamangel og manglende kvalitetssikring af tilgængeligt data. Investeringer for spildevandssektoren i 2023 er foreløbige, men det forventes ikke at medføre nævneværdige ændringer til de samlede anlægsomkostninger for spildevandssektoren. Tabellen viser tal for 2022 og 2023, da der ikke findes tilgængelige tal for selskabernes faktiske indtægter og omkostninger for 2024.

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af selskabernes indberettede oplysninger til Vandsektortilsynet.

De større selskaber har i gennemsnit en indtægtsramme på knap 80 mio. kr. og faktiske indtægter på godt 78 mio. kr., *jf. figur 1*. Det betyder, at selskaberne i gennemsnit opkræver en anelse mindre, end deres indtægtsramme tillader. Samtidig

har de større selskaber i gennemsnit omkostninger for knap 78 mio. kr.¹ De mindre selskaber har i gennemsnit en indtægtsramme på knap 10 mio. kr. og faktiske indtægter på ca. 9 mio. kr.

Det gennemsnitlige større vandselskab har en opsparingsbeholdning på lidt over 26 mio. kr. i gennemsnit (2023-tal), *jf. figur 1*. Selskabernes opsparingsbeholdning er opgjort som de akkumulerede henlæggelser på opgørelsestidspunktet. Henlæggelser opgøres som kortfristede aktiver fratrukket kortfristede passiver på baggrund af vandselskabernes årsregnskaber.² Differencen herimellem udtrykker selskabernes likvide opsparing på opgørelsestidspunktet. Selskaberne kan have behov for at henlægge midler til senere investeringer samt uventede variationer i deres debiterede vandmængde. Omfanget af henlæggelser afspejler, at overvægten af selskaberne befinder sig i en periode med et relativt lille reinvesteringsbehov, *jf. notat 2.3a*.

¹ Selskabernes omkostninger omfatter både drifts-, anlægs- og finansielle omkostninger. Anlægsomkostninger er de årlige lineære afskrivninger på aktiverne (slitagen på aktiverne). Anlægsomkostninger skal ikke forveksles med udgifter, idet udgifter angiver det beløb, der faktisk bliver betalt ved anskaffelsestidspunktet af et aktiv.

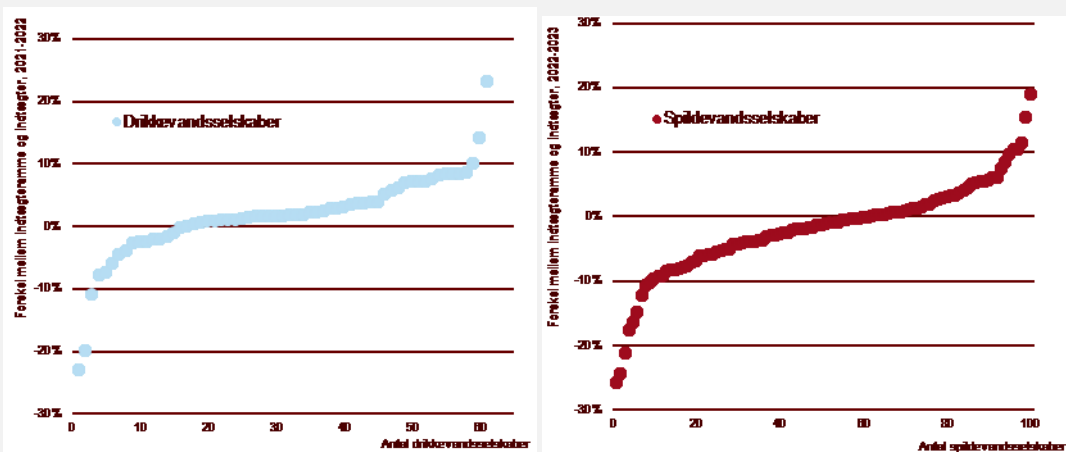
² Kortfristet betyder, at aktivet/passivet kan realiseres inden for ét år.

Samlet set udgør de regulerede vandselskabs opsparingsbeholdning omkring 4,4 mia. kr. i 2023. Opsparingsbeholdningen er steget siden 2018, hvor den udgjorde omkring 2,3 mia. kr.³ Dette vil blive udfoldet yderligere i et notat til et senere møde. Reinvesteringsbehovet forventes at stige frem mod 2055.

Knap halvdelen af vandselskaberne overholdt deres indtægtsramme i perioden 2021-2023, jf. figur 2.⁴ Den resterende halvdel opkrævede flere indtægter, end hvad indtægtsrammen giver mulighed for i perioden. Sidstnævnte selskaber får fratrasket et beløb svarende til overskridelsen i de efterfølgende indtægtsrammer, der således reduceres svarende til overskridelsen.⁵

Figur 2

Vandselskabernes faktiske indtægter i forhold til deres indtægtsramme, gennemsnit 2021-23

Anm.: Data inkluderer 161 selskaber med en debiteret vandmængde over 800.000 m³ pr. år. De seks drikkevandsselskaber, der på daværende tidspunkt havde en fireårig reguleringsperiode (HOFOR Vand Kbh, Ikast Vandforsyning, Silkeborg Vand, Struer Forsyning Vand, Tårnbyforsyning Vand og Aalborg Vand) indgår ikke. Figuren er sorteret efter den procentuelle difference mellem selskabernes indtægtsramme og deres faktiske indtægter. Spilde- og drikkevandsselskaber bliver reguleret i forskellige perioder. Den seneste reguleringsperiode for drikkevandsselskaber er 2021-2022 og for spildevandsselskaber er den 2022-2023.

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af selskabernes indberettede oplysninger til Vandsektortilsynet.

Der er kun ganske få vandselskaber, der har opkrævet indtægter, som er mere end 10 pct. højere end deres indtægtsramme.

Ved overgangen fra prisloftsreguleringen, som var gældende inden 2017, til indtægtsrammereguleringen i 2017 blev selskabernes første indtægtsramme fastsat

³ Tallene er i årets priser.

⁴ Spilde- og drikkevandsselskaber bliver reguleret i forskellige perioder. Den seneste reguleringsperiode for drikkevandsselskaber er 2021-2022 og spildevandsselskaber er 2022-2023. Derfor skal sammenligningen foretages med forsigtighed.

⁵ Metoden for kontrollen med overholdelsen af indtægtsrammerne ændres fra årsskiftet som del af lovændring af Vandsektorloven i 2024.

på baggrund af deres omkostninger i perioden 2013-2015. Selskabernes efterfølgende indtægtsrammer tager udgangspunkt i indtægtsrammen året forinden, men justeres med effektiviseringskrav, priskorrektion mv. Såfremt selskabernes omkostninger i perioden 2013-2015 var ekstraordinært høje, vil selskabernes fremadrettede indtægtsrammer alt andet lige fortsat være højere, end deres omkostninger tilsiger. Dette er forventeligt en forklaring på, hvorfor nogle selskaber har store forskelle mellem indtægter og indtægtsrammer.

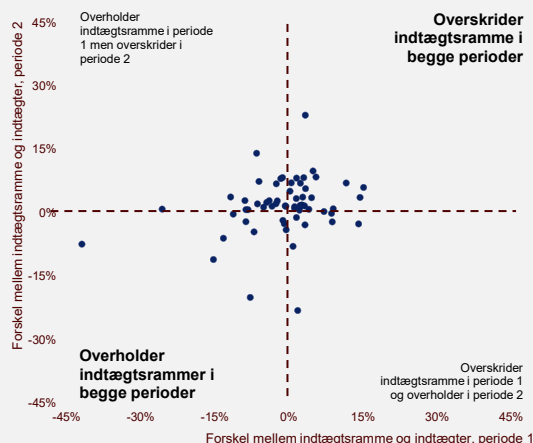
Hvis et selskab omvendt har svært ved at overholde deres indtægtsramme i flere på hinanden følgende reguleringsperioder, kan det skyldes, at selskabets omkostninger var lavere end sædvanligt, da grundlaget for indtægtsrammen blev fastsat (2013-2015). Fx kunne usikkerhed om størrelsen på selskabernes ledningsnet have medført, at selskabernes omkostninger blev vurderet for lave. Hvis et selskab har vanskeligt ved at overholde indtægtsrammen, kan det imidlertid også skyldes konkrete investerings- og driftsbeslutninger i selskabet.

For hovedparten af både spilde- og drikkevandsselskaber er faktiske indtægter dog tæt på selskabernes indtægtsramme, når der ses på tværs af to på hinanden følgende reguleringsperioder, *jf. figur 3*. Selskabernes placering i midten af figuren vidner om, at selskaberne i bredt omfang overholder deres indtægtsramme eller kun overskrider deres indtægtsramme med en lille procentdel. En stor del af selskaberne, der overskrider deres indtægtsramme i én reguleringsperiode, har overholdt rammen i den tidligere reguleringsperiode. Der er dog samtidig en række selskaber, der overskrider deres indtægtsrammer i to på hinanden følgende reguleringsperioder.

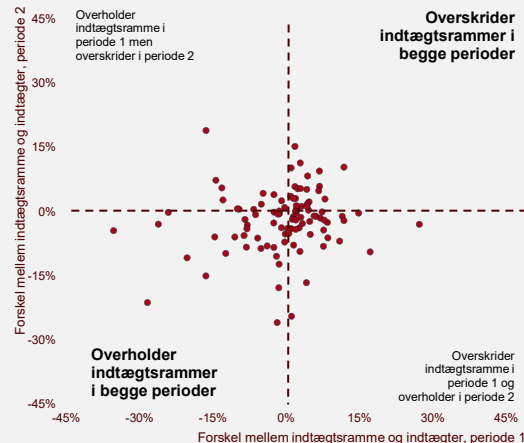
Figur 3

Vandselskabernes faktiske indtægter i forhold til deres indtægtsramme over to reguleringsperioder

a. Drikkevand

b. Spildevand

Anm.: Data inkluderer 161 selskaber med en debiteret vandmængde over 800.000 m³ pr. år. De drikkevandsselskaber, der på daværende tidspunkt havde en fireårig reguleringsperiode (HOFOR Vand Kbh, Ikast Vandforsyning, Silkeborg Vand, Struer Forsyning Vand, Tårnbyforsyning Vand og Aalborg Vand), indgår ikke. Spildevand og drikkevandsselskaber bliver reguleret i forskellige perioder. Første periode er 2019-2020 for drikkevandsselskaberne og 2020-2021 for spildevandsselskaberne. Anden periode er 2021-2022 for drikkevandsselskaberne og 2022-2023 for spildevandsselskaberne.

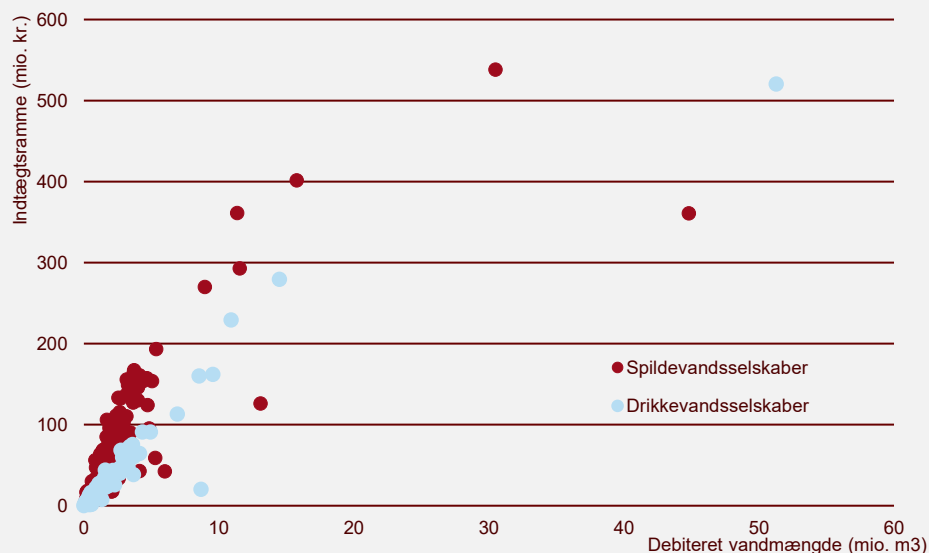
Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af selskabernes indberettede oplysninger til Vandsektortilsynet.

Store forskelle i indtægtsrammen

Der er stor spredning i selskabernes indtægtsramme og deres debiterede vandmængde, *jf. figur 4*. Det afspejler blandt andet, at der er stor forskel i indtægtsrammen for forskellige størrelse selskaber. Selskaber med stor debiteret vandmængde har således i hovedreglen større indtægtsramme. Den debiterede vandmængde forklarer imidlertid ikke alene selskabernes indtægtsramme. Fx vil geologiske forskelle mellem selskaberne påvirke selskabernes omkostninger til at levere drikkevand på tværs af landet. Selskaber, der er placeret i områder med vanskelige jordforhold, vil alt andet lige have højere omkostninger og dermed højere indtægtsrammer end tilsvarende selskaber med mere tilgængelige jordforhold.

Figur 4

Store forskelle i selskabernes individuelle indtægtsramme og debiterede vandmængde

Anm.: Data inkluderer 227 selskaber, der indgår i reguleringen. Data for vandselskabernes indtægtsramme er middelværdien af 2022 og 2023 og angivet i 2023-priser. Data for debiteret vandmængde er middelværdien af 2020 og 2021, da selskabernes indtægtsramme i 2022 og 2023 er baseret herpå.

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af selskabernes indberettede oplysninger til Vandsektortilsynet.

Desuden antyder figur 4, at indtægtsrammen ikke stiger lineært med debiteret vandmængde, hvilket indikerer, at større vandselskabers omkostninger pr. liter vand er lavere end mindre selskabers omkostninger pr. liter vand. Dette skyldes formentligt stordriftsfordele blandt større selskaber. Samtidig kan det også skyldes, at større selskaber er placeret i områder med mere fordelagtige vilkår – fx i tættere bebyggelse. Fx forsyner de fire største selskaber (målt på indtægtsramme) København og Aarhus.⁶

Omkostninger

Vandselskabernes samlede omkostninger udgør i gennemsnit godt 13 mia. kr. i gennemsnit i 2022 og 2023. Heraf udgør spildevandsselskabernes omkostninger hovedparten af de samlede omkostninger, *jf. tabel 2*.

⁶ De fire største vandselskaber i 2023 består af HOFOR Spildevand København, HOFOR Vand København, Aarhus Vand og BIOFOS Lynettefællesskabet.

Tabel 2

Større vandselskabers omkostninger

	2022-2023		
	Samlet	Gns. pr. selskab	
	mio. kr.	mio. kr.	pct. fordeling
Vandselskabernes omkostninger	13.500		
Drikkevandsselskabernes omkostninger	2.500	37,4	100%
Driftsomkostninger	1.400	18,5	50%
Finansielle omkostninger	100	1,9	5%
Anlægsomkostninger	1.000	17,0	45%
Spildevandsselskabernes omkostninger	11.000	108,1	100%
Driftsomkostninger	4.000	37,6	35%
Finansielle omkostninger	500	4,8	4%
Anlægsomkostninger	6.500	66,2	61%

Anm.: Data inkluderer alle selskaber med debiteret vandmængde større end 800.000 m³ pr. år. Værdierne er midelværdien af 2022 og 2023 angivet i 2023-priser. Alle værdier er pristalskorrigeret til 2023-priser. Selskabernes samlede omkostninger er afrundet til nærmeste 100 mio. kr. og kan derfor ikke nødvendigvis summeres. Investeringer for spildevandssektoren i 2023 er foreløbige, men det forventes ikke at medføre nævneværdige ændringer til de samlede anlægsomkostninger for spildevandssektoren.

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af selskabernes indberettede oplysninger til Vandsektortilsynet.

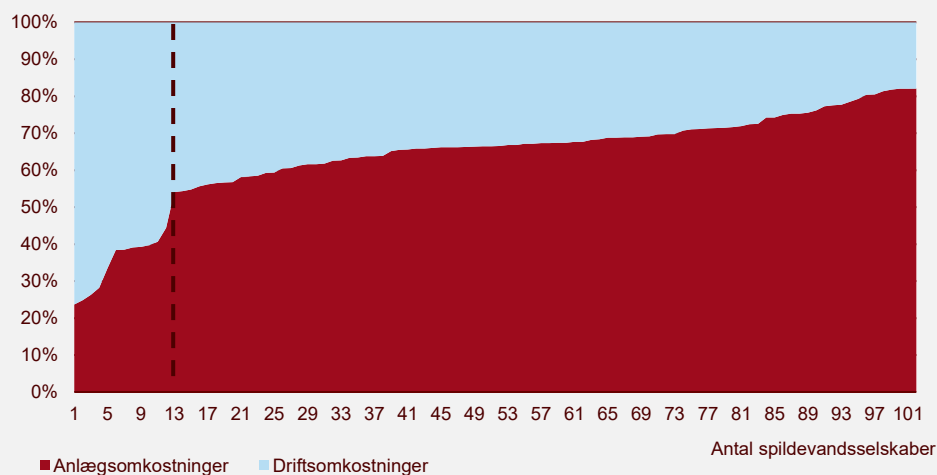
Drikkevandsselskabernes omkostninger til drift og anlæg er forholdsvis ligeligt fordelt, mens anlægsomkostningerne i gennemsnit udgør omtrent to tredjedele, og dermed størstedelen, af spildevandsselskabernes samlede omkostninger. Det skyldes, at håndtering af spildevand i hovedreglen kræver flere anlægsaktiver, herunder til renseanlæg og ledningsnet.

For både spildevandsselskaber og drikkevandsselskaber udgør de finansielle omkostninger en lille del af deres samlede omkostninger. Sektorens gæld udbygges i et notat til et senere møde i Vandreguleringsudvalget.

For spildevandsselskaber er der stor spredning i, hvor meget anlægs- og driftsomkostninger udgør af selskabernes samlede omkostninger, jf. figur 5. Det kan hovedsageligt forklares på baggrund af selskabstypen, der kan opdeles i tre kategorier; *transportselskab* (selskabet transporterer spildevand fra husstandene til renseanlægget), *renseselskab* (selskabet renser spildevand) og *hybridselskab* (selskabet transporterer og renser spildevand).

Figur 5

Store forskelle i spildevandsselskabernes fordeling af deres drifts- og anlægsomkostninger, 2022

Anm.: Den stiplede linje indikerer forskellen mellem de selskaber, der kun renser spildevand (til venstre for linjen), og alle andre spildevandsselskaber. Data er sorteret på baggrund af, hvor stor en del selskabets anlægsomkostninger udgør af selskabets drifts- og anlægsomkostninger (ikke finansielle omkostninger).

Kilde: Egen tilvirkning på baggrund af selskabernes indberettede oplysninger til Vandsektortilsynet.

For transportselskaber er selskabets anlægsomkostninger særligt høje, idet ledningsnettet fra husstandene til renseanlægget udgør en omfattende omkostning, mens driftsomkostningerne er begrænsede.